

УДК 005.5:375-028.79

DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-10-45-56>

Губенко Валентина, аспірантка кафедри публічного управління та адміністрування Університету Григорія Сковороди в Переяславі

Hubenko Valentyna, Postgraduate student of the Department of Public Administration and Management of Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav

✉ gubenko080570@ukr.netORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4099-6933>

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕФОРМИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВИКЛИКІВ В УКРАЇНІ

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A MECHANISM FOR IMPLEMENTING THE NEW UKRAINIAN SCHOOL REFORM AND OVERCOMING EDUCATIONAL CHALLENGES IN UKRAINE

Анотація. Стаття присвячена глибокому дослідженню значення публічно-приватного партнерства (далі – ППП) у контексті реалізації реформи **Нова українська школа** в системі загальної середньої освіти України. Автори досліджують потенціал впровадження найкращих світових і вітчизняних практик для подолання викликів, що виникли в освітній галузі внаслідок пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення Росії, яке завдало значної шкоди освітній інфраструктурі країни. Особливий акцент зроблено на потребі оновлення та відновлення системи освіти в умовах післявоєнної відбудови держави.

У статті підкреслюється, що реформа загальної середньої освіти має на меті створення сучасної школи, здатної підготувати молодь до життя в умовах динамічних змін та глобальних викликів. Сучасні випускники повинні володіти необхідними знаннями, навичками та компетенціями для успішної адаптації та активної участі у громадському житті. Особлива увага приділяється вихованню громадянських та соціальних компетентностей, що базуються на демократичних цінностях, повазі до прав людини, рівності можливостей, здоровому способі життя та ідеях справедливості й добробуту.

Детальний аналіз публічно-приватного партнерства як інструменту реформи охоплює співпрацю державних органів, місцевого самоврядування, громадських організацій, благодійних фондів та приватного сектору у впровадженні інновацій у загальну середню освіту. Окремо розглядаються форми такої співпраці, включно зі спільним фінансуванням освітніх проєктів, модернізацією матеріально-технічної бази навчальних закладів, реалізацією освітніх програм і впровадженням технологічних рішень. Проаналізовано досягнення, виклики та можливості ефективної координації між різними стейкхолдерами.

Важливе місце у статті відведено проблемі руйнування значної частини освітньої інфраструктури під час воєнних дій. У зв'язку з цим автори наголошують на необхідності залучення додаткових ресурсів для відновлення та реконструкції шкільних приміщень, створення інноваційного навчального середовища та впровадження світових стандартів освіти в українських школах. У цьому контексті ППП виступає важливим механізмом залучення фінансових, технічних та людських ресурсів, необхідних для подолання викликів і забезпечення стійкого розвитку освітньої системи.

Окрім того, стаття аналізує успішні приклади проєктів, реалізованих завдяки публічно-приватному партнерству, які демонструють високу ефективність співпраці між державними структурами, міжнародними донорами, приватним бізнесом та громадським сектором. Особливу увагу приділено ключовим факторам, що забезпечують успішність таких проєктів,

серед яких прозорість процесів, стратегічне планування, інноваційні управлінські рішення та відповідність освітніх ініціатив потребам цільових груп.

На основі проведеного дослідження запропоновано низку практичних рекомендацій для підсилення ролі публічно-приватного партнерства у реформуванні загальної середньої освіти. Запропоновані заходи включають створення ефективних партнерських платформ для координації дій, розробку механізмів залучення інвестицій, стимулювання активної участі стейкхолдерів та впровадження інклюзивних освітніх рішень. Особливий акцент зроблено на розбудові нового освітнього середовища, яке орієнтоване на індивідуальні потреби учнів, підтримку інклюзивності та забезпечення рівного доступу до якісної освіти в усіх регіонах, зокрема на територіях, що зазнали найбільшої руйнації під час війни.

Таким чином, стаття демонструє, що публічно-приватне партнерство є стратегічно важливим інструментом для реалізації реформи **Нова українська школа**, що дозволяє подолати сучасні освітні виклики, забезпечити інноваційний розвиток системи загальної середньої освіти та сформувати фундамент для сталого розвитку освіти в Україні.

Ключові слова: компетентності, публічно-приватне партнерство, громадянське суспільство, освітні стейкхолдери, підвищення кваліфікації вчителів, освітня політика.

Annotation. The article examines the significant role of public-private partnerships (PPP) in advancing the implementation of the New Ukrainian School reform within the general secondary education system. It underscores the importance of leveraging both international and domestic best practices to address urgent educational challenges, which have been intensified by the COVID-19 pandemic and Russia's full-scale military invasion. These crises have underscored the need for a comprehensive overhaul of Ukraine's education system to modernize and restore infrastructure in war-torn and de-occupied areas.

Today's school graduates must acquire the knowledge, skills, and competencies necessary to adapt to a rapidly changing world, where the ability to apply learned abilities practically is vital. To meet these evolving needs, Ukrainian schools undergo a transformative process to prepare future citizens to actively contribute to building a resilient civil society. This transformation fosters civic and social competencies based on democratic values, justice, equality, human rights, well-being, healthy lifestyles, and equal opportunities.

The article explores the active involvement of public organizations, charitable foundations, and private-sector entities as essential partners in the PPP framework, which has been instrumental in advancing the reform since 2018. It evaluates the collaboration between state authorities, local self-government bodies, non-governmental organizations, and charitable funds during various phases of the reform in general secondary education. The analysis highlights ongoing challenges, particularly the need to mobilize substantial financial, technical, and human resources to rebuild the educational environment and physical school infrastructure severely impacted by Russian aggression.

Furthermore, the article emphasizes the importance of practical cooperation between internal and external stakeholders in implementing PPP-based educational projects. It identifies key factors that strengthen the role of PPPs in addressing the multifaceted issues of the education sector, including transparency, strategic planning, resource mobilization, and innovative management approaches. Based on these insights, the article proposes targeted measures to develop a modern educational environment through robust public-private collaboration. These measures prioritize the creation of inclusive, resource-efficient, and future-oriented educational spaces that align with global standards, ensuring equitable access to quality education, particularly for students in war-affected regions.

Keywords: competence, public-private partnership, civil society, educational stakeholders, professional development of teachers, educational policy.

Постановка проблеми. В умовах сучасних викликів та необхідності відновлення розвитку освіти є невід'ємною складовою побудови демократичного,

стабільного та процвітаючого суспільства, адже він є фундаментом для соціально-економічних змін, технологічного прогресу та формування громадянської свідомості. У цей складний період, коли Україна переживає руйнівну війну з Росією, питання відновлення освітньої системи набуває ще більшого значення. Незважаючи на постійні бойові дії та гуманітарні виклики, соціальні ініціативи не зупиняються, а активні громадяни, громадські організації та міжнародні партнери продовжують реалізувати проекти, спрямовані на підтримку культурно-освітнього життя в країні.

За даними Міністерства освіти і науки України (МОН), на початок 2024 р. в Україні вже зруйновано 468 навчальних закладів, понад 3,5 тисячі зазнали пошкоджень, і ця цифра продовжує зростати через постійні обстріли та бойові дії на території країни. Багато закладів освіти були повністю знищені, а інші потребують капітального ремонту та відновлення. У зв'язку з цим постає нагальна потреба у швидкому відновленні освітньої інфраструктури, а також у значних реформах, щоб перезавантажити систему освіти та забезпечити її адаптацію до нових реалій. Відновлення та модернізація освітніх закладів, створення нових навчальних середовищ, що відповідатимуть сучасним вимогам та стандартам, є ключовими завданнями на найближчі роки [1].

У цьому контексті публічно-приватне партнерство (ППП) може стати важливим механізмом для ефективного реалізації завдань відбудови освітньої інфраструктури. Хоча в Україні концепція державно-приватного партнерства вже на законодавчому рівні зафіксована як співпраця держави, органів місцевого самоврядування та приватного бізнесу, публічно-приватне партнерство на даний момент є ще маловідомим інструментом у галузі освіти. Зокрема, на сьогоднішній день відсутня достатня практика активного залучення громадських організацій та благодійних фондів, які могли б значно підсилити потенціал ППП у відновленні освітніх установ і реалізації соціальних проєктів [2].

Досвід успішного застосування публічно-приватного партнерства в інших країнах, зокрема в Європі та Північній Америці, показує його високу ефективність у різних сферах, у тому числі в освіті. Враховуючи потреби України в період післявоєнної відбудови, важливим елементом є впровадження ППП для відновлення та модернізації освітньої інфраструктури. За допомогою держави, приватних підприємств та громадських організацій можна значно прискорити процес відновлення, залучивши додаткові фінансові, технічні та людські ресурси.

Зокрема, в рамках ППП можна здійснити не тільки реконструкцію зруйнованих будівель, а й модернізацію навчальних середовищ, створення нових інфраструктурних об'єктів, а також впровадження інноваційних підходів до освіти. Завдяки такому підходу до відбудови країна матиме можливість створити освітнє середовище, яке не тільки відповідатиме міжнародним стандартам, але й враховуватиме індивідуальні потреби кожної дитини, забезпечуючи рівний доступ до якісної освіти для всіх, особливо для тих, хто постраждав від війни.

Особливо важливо, щоб публічно-приватне партнерство включало активну співпрацю не тільки на рівні державних органів, але й на місцевому рівні з органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та міжнародними партнерами. Партнерство такого масштабу може дозволити не тільки відновити фізичну інфраструктуру, а й змінити підходи до навчання, забезпечити розвиток нових освітніх програм, впровадити сучасні технології в навчання та надавати підтримку вразливим верствам населення.

Отже, у світлі глобальних і національних викликів публічно-приватне партнерство стає важливим інструментом для забезпечення сталого відновлення

та розвитку освіти в Україні в умовах постійних змін. Це не лише сприятиме відбудові зруйнованої інфраструктури, але й допоможе зберегти і зміцнити демократичні цінності, що є основою майбутнього відновлення країни.

Міжнародний досвід показує значний потенціал публічно-приватного партнерства (ППП) для реалізації комплексних відновлювальних проєктів у різних сферах, включаючи освіту. У післявоєнній Україні, враховуючи масштаби руйнувань, PPP може стати важливим інструментом для відновлення освітньої інфраструктури, модернізації навчальних середовищ і впровадження інноваційних освітніх технологій. Співпраця між державними органами, місцевими громадами, громадськими організаціями та приватним сектором здатна значно розширити можливості для реалізації освітніх проєктів, спрямованих на відновлення нормального освітнього процесу та забезпечення доступу до якісної освіти для всіх верств населення, особливо в зонах, які постраждали від війни (МОН, 2024).

Аналіз наукових публікацій показує, що дослідження щодо взаємодії основних учасників публічно-приватного партнерства в Україні в сфері освіти лише починається, тому ця тема потребує подальшого глибокого вивчення. Науковці, такі як Ю. Бабанський, В. Бондар, О. Барановська, Л. Гриневич, Л. Онищук, В. Паламарчук, О. Савченко та ін., активно досліджують різні аспекти реформи Нової української школи (НУШ) та її реалізацію в контексті сучасних викликів. Щодо PPP в Україні варто звернути увагу на дослідження Т. Губанової, М. Лахижі, О. Ляховець, А. Сороченка, а також на напрацювання зарубіжних учених, таких як Д. Нуше, Х. Патріноса, Ш. Равала, В. Робертсона, А. Фабре та ін. Ці дослідження дозволяють побудувати комплексне розуміння про застосування PPP для відновлення освітніх структур в Україні [3].

Реалізація реформи НУШ в Україні потребує значних ресурсів, системних заходів та продуманих управлінських рішень. Одним із важливих аспектів є паралельне впровадження цієї реформи з реформою децентралізації, що дозволяє забезпечити рівний доступ до освіти в усіх регіонах країни, зокрема в постраждалих від війни територіях. Трансформація освітніх закладів повинна відбуватися в умовах, які відповідають сучасним вимогам до навчальних процесів, а громади повинні створювати спроможні освітні мережі для реалізації принципів нової сучасної школи [2].

Водночас, повномасштабна війна призвела до збільшення внутрішньої міграції учнів з окупованих і небезпечних територій, що суттєво вплинуло на навантаження на школи та умови реалізації освітніх реформ. Це ще раз підкреслює необхідність залучення додаткових ресурсів і партнерств для вирішення проблеми доступу до якісної освіти для дітей з усіх куточків країни, в тому числі шляхом PPP. Використання такого підходу дозволить ефективно організувати відновлення та модернізацію шкіл, забезпечити рівність у доступі до освіти та створити умови для адаптації учнів до нових реалій після перемоги.

Метою статті є вивчення і узагальнення підходів до взаємодії публічного та приватного секторів у рамках трансформації освітньої системи через реформу Нова українська школа, а також формулювання практичних рекомендацій для української освіти щодо вирішення актуальних проблем та подолання наслідків війни за допомогою механізмів публічно-приватного партнерства.

Виклад основного матеріалу. Публічно-приватне партнерство є важливою складовою стратегій відновлення та розвитку української освітньої системи, особливо в умовах післявоєнного відновлення. За результатами 2023–2024 рр. Україна отримала значну допомогу від міжнародних партнерів, зокрема через

механізми ППП, що дозволило відновити понад 100 навчальних закладів, а також запустити нові проекти, спрямовані на модернізацію освітньої інфраструктури в зонах, постраждалих від війни. Вклад приватного сектору в рамках ППП дозволяє забезпечити технічну та фінансову підтримку в відновленні шкіл, а також запровадження інноваційних освітніх технологій.

Ідея застосування ППП для реформування освіти в Україні активно розглядається як у наукових колах, так і серед політиків. Одним з важливих аспектів є можливість залучення приватних інвестицій у модернізацію навчальних закладів, що включає як фізичну інфраструктуру, так і впровадження новітніх освітніх методик та програм. Наприклад, у 2024 р. були реалізовані кілька ініціатив, де приватний сектор співпрацює з державою для створення умов для впровадження дуальної освіти, що включає співпрацю між школами та підприємствами, сприяючи підвищенню професійної підготовки молоді.

Проекти, реалізовані завдяки ППП, дозволяють інтегрувати новітні технології у освітній процес, що особливо важливо в умовах сучасної війни та інформаційних викликів. Одним із таких проектів є створення цифрових платформ для навчання, де інвестори з приватного сектору забезпечують технологічну базу для онлайн-освіти в умовах війни та внутрішньої міграції. Ці інноваційні рішення підтримують доступність освіти для дітей із зони бойових дій або тих, хто змушений був переїхати в інші регіони України.

За словами вітчизняних експертів, зокрема О. Савченко, Л. Онищук та ін., ефективність реформ у середній освіті значною мірою залежить від розвитку шкільної автономії та здатності навчальних закладів до самостійного прийняття управлінських рішень. Зокрема, це стосується впровадження ППП, яке сприяє розвитку автономії шкіл через надання їм додаткових ресурсів та управлінських інструментів для модернізації освітнього процесу та підвищення якості навчання.

Додатково, міжнародні організації, зокрема Європейський інвестиційний банк, в 2023–2024 рр. активно підтримували ініціативи, що сприяють розвитку освітньої інфраструктури, особливо в постраждалих від війни регіонах. У свою чергу, ці ініціативи стали основою для реалізації комплексних проектів відновлення, що передбачають як реконструкцію будівель, так і створення інноваційних освітніх платформ, що відповідають сучасним вимогам часу. Таким чином, ППП є важливим інструментом не тільки для відновлення фізичної інфраструктури шкіл, але і для забезпечення стійкості та якості освіти в умовах трансформації українського суспільства після війни. Завдяки співпраці держави, місцевих громад та приватного сектору вдалося досягти значного прогресу в реформуванні освітньої системи, забезпечуючи доступ до якісної освіти для всіх категорій учнів, зокрема для тих, хто постраждав від війни.

Передумови для впровадження реформи Нової української школи сформувалися завдяки ухваленню ключових законодавчих ініціатив. У 2017 р. був прийнятий новий Закон України «Про освіту», який заклав основу для реформ у освітній галузі. Цей закон відкрив можливість для реалізації основних концепцій, що стали основою НУШ, таких як формування компетентностей в учнів, орієнтація на розвиток критичного мислення та надання їм необхідних інструментів для самореалізації в суспільстві. Паралельно з цим, у 2018 р. Кабінет Міністрів України затвердив новий Державний стандарт початкової освіти, що став першим кроком у реалізації ідеї змін у змісті освіти, які були визначені концепцією НУШ [2; 4].

Згідно з цими нормативними актами, НУШ включає дев'ять основних компонентів, кожен з яких орієнтований на глибокі зміни в організації освіти.

Одним з головних завдань є створення нового змісту освіти, що зосереджується на розвитку компетентностей, таких як критичне мислення, здатність до адаптації в постійно змінюваному світі та соціальна відповідальність. Важливим аспектом реформи є і зміна ролі вчителя, як ключового суб'єкта, що має бути мотивованим і мати свободу для творчості та професійного розвитку. У свою чергу, учні мають стати не тільки споживачами знань, але й активними учасниками освітнього процесу, що сприяє розвитку їх особистісного потенціалу.

Підвищення ролі автономії шкіл, децентралізація управління і зміни в системі навчання також відіграють важливу роль у реформуванні освітньої системи. Зокрема, надання реальної автономії закладам освіти дозволяє їм адаптувати освітній процес до потреб місцевих громад, забезпечуючи тим самим більш ефективне управління. Крім того, створення освітнього середовища, яке підтримує інтерактивний підхід, стимулює розвиток нових технологій навчання.

Не менш важливою складовою реформи є акцент на справедливому розподілі публічних коштів, щоб забезпечити рівний доступ до якісної освіти для всіх учнів, незалежно від їхнього місцезнаходження та соціального статусу. Це має на меті зменшення розриву між регіонами та створення рівних умов для розвитку потенціалу кожної дитини.

Усі ці компоненти знаходять своє відображення в програмі НУШ і забезпечують необхідні умови для формування нового покоління учнів, яке буде здатне до активної участі в суспільному житті, професійної діяльності та особистісному розвитку. Важливо, що ці зміни відповідають вимогам сучасних європейських стандартів освіти, зокрема «Рекомендаціям Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя», що також лягли в основу нової освітньої стратегії України.

Отже, запровадження реформи НУШ стало необхідним кроком на шляху до змін у системі освіти України, орієнтуючись на потреби сучасного суспільства та вимоги глобалізованого світу, де освітній процес має забезпечити не лише засвоєння знань, але й розвиток ключових компетентностей, що дозволяють успішно адаптуватися в динамічному середовищі.

Календар реформи «Нова українська школа» (НУШ) знову актуалізується в умовах реформування освітнього сектору України. Реформа, що триває до 2029 р., охоплює низку змін, зокрема створення нових професійних стандартів для педагогів, а також сучасну систему підвищення кваліфікації, що буде тісно пов'язана з процесами децентралізації. Першочерговим завданням є створення спроможних освітніх мереж в громадах, де через систему опірних шкіл будуть ефективно реалізовуватися нові підходи до навчання. Це включатиме формування стандартів для профільної освіти старшої школи та перегляд змісту державних стандартів освіти для забезпечення високоякісної підготовки молоді до нових викликів.

Публічно-приватне партнерство буде одним із головних інструментів у забезпеченні якісного виконання кожного етапу реформи. Як показує досвід співпраці Міністерства освіти і науки України з громадським сектором і міжнародними благодійними організаціями, така співпраця дає суттєвий поштовх для досягнення реформаторських цілей. Наприклад, у 2023 р. було розроблено і реалізовано нові освітні курси для вчителів, що знайомлять їх з новими стандартами і методиками, що значно полегшує перехід на компетентнісне навчання. Ці курси, створені у партнерстві з онлайн-платформами, такими як

EdEra, а також громадськими організаціями, стали обов'язковою частиною підвищення кваліфікації для вчителів, що працюють з новими підходами НУШ [9].

Враховуючи ситуацію з війною та численні внутрішні виклики, що постали перед українською освітою, ППП має важливу роль у подоланні кризових моментів. Програми, фінансовані державними і міжнародними фондами, дозволяють оперативно адаптувати освітні процеси до умов післявоєнного відновлення, створюючи тим самим більш адаптовану та стійку систему освіти. Ключовим аспектом у подальшому розвитку реформи є також фінансова та управлінська децентралізація, яка дозволяє громадам самостійно вирішувати нагальні освітні проблеми, такі як забезпечення доступу до якісних послуг для дітей дошкільного та шкільного віку, що є важливим елементом соціальної згуртованості в умовах війни [8].

Державна підтримка і співпраця з бізнесом та міжнародними партнерами створюють умови для успішної реалізації реформи, навіть в умовах кризи, що дозволяє оптимізувати ресурси та забезпечити більш швидке і ефективне відновлення освітньої інфраструктури на місцях.

Станом на 2024 р. реформа Нової української школи продовжує бути ключовим пріоритетом освітньої політики України, зокрема в умовах викликів, спричинених війною, інфраструктурними руйнуваннями та необхідністю психологічної підтримки учнів і вчителів. Разом із методиками компетентнісного навчання та роз'ясненнями щодо Державного стандарту особливу роль відіграє впровадження інклюзивного навчання, що дозволяє забезпечити рівні можливості для всіх дітей, незалежно від їхніх фізичних, емоційних чи соціальних потреб [5].

Освітня й політична наголошують на необхідності поєднання сучасних наукових досягнень у нейропсихології та педагогіці для підвищення якості навчання. Дослідження функціонування мозку допомагає краще розуміти індивідуальні особливості учнів і створювати ефективні навчальні стратегії. За словами представників Міністерства освіти і науки України, зокрема міністра освіти, реформа НУШ має гнучко адаптуватися до реалій сьогодення, особливо у воєнний та післявоєнний періоди.

Підтримка приватного сектору та міжнародних партнерів залишається вагомим чинником у впровадженні реформи. Приватні школи, такі як «Новопечерська школа», продовжують відігравати роль навчальних хабів для підготовки педагогів та впровадження передових методик, які базуються на досвіді фінської, канадської та інших світових освітніх систем. Успіхи пілотних шкіл стали основою для поширення нових освітніх підходів у державних закладах, що підтверджується позитивними відгуками як вчителів, так і батьків.

На думку експертів, головною перевагою НУШ є формування в учнів ключових компетентностей, необхідних для життя у XXI ст., зокрема критичного мислення, адаптивності, співпраці, комунікації та цифрової грамотності. Міністерство наголошує на важливості продовження реформи попри складні обставини: «Освіта є фундаментом відновлення країни, і НУШ – це той інструмент, що дозволяє виховати нове покоління громадян, готових будувати сучасну демократичну Україну».

Особливу увагу приділено психологічній підтримці учасників освітнього процесу. Програми навчання вчителів акцентують на створенні безпечного та інклюзивного середовища, яке враховує виклики, пов'язані з посттравматичним синдромом у дітей, переселенцями та втратами серед учнівської спільноти.

Ефективне впровадження НУШ у 2024 р. залежить від поєднання інноваційних методик навчання, державної підтримки, громадського сектору та

міжнародної допомоги. Політики та освітяни одностайні: реформа не лише модернізує навчання, а й стає інструментом для соціальної єдності, національної стійкості та майбутнього розвитку України.

Станом на 2024 р. реформа Нова українська школа (НУШ) продовжує успішно реалізовуватися завдяки комплексній підтримці держави, громадських організацій, приватних ініціатив та міжнародних партнерів.

Особливу роль у цьому процесі відіграють іноземні проєкти, які забезпечують українських вчителів необхідними ресурсами та знаннями. Так, завдяки фінському проєкту «Learning Together» та данському фонду The Foundation в початковій школі активно впроваджуються ігрові та діяльнісні методики навчання. Це дозволяє створити сприятливе середовище для навчання дітей, навіть в умовах війни. У 2023–2024 рр. особливу увагу приділено школам на деокупованих територіях, які отримали навчальні комплекти та методичну підтримку [10].

Важливим напрямом реформи залишається навчання іноземної мови вчителів. Міністерство освіти і науки України разом із Британською Радою та Cambridge University Press забезпечило навчання тисяч педагогів англійської мови за новітніми методиками, адаптованими до потреб українських школярів. Унікальні онлайн-платформи дозволяють учителям опанувати інноваційні підходи до викладання, що особливо актуально для дітей, які пережили травматичні події або повернулися з-за кордону.

Інклюзивна освіта у межах НУШ також отримує новий поштовх до розвитку завдяки співпраці з ЮНІСЕФ та українськими фондами. Упродовж останнього року ресурсні кімнати та підтримка фахівців з'явилися у багатьох школах, зокрема у Сумській, Чернігівській та Херсонській областях.

Варто відзначити успішні кейси приватних навчальних закладів, як-от Новопечерська школа, досвід якої став основою для підготовки вчителів НУШ. Також важливим є локальний досвід, наприклад, впровадження STEM-освіти в Івано-Франківській області, де за підтримки міжнародних донорів відкриваються нові шкільні лабораторії.

Цифровізація освіти залишається одним із пріоритетних напрямів. У 2024 р. завдяки співпраці з Lenovo та Google for Education понад 500 шкіл отримали сучасне обладнання для змішаного та дистанційного навчання. Це стало важливим кроком для забезпечення доступу до якісної освіти в умовах воєнного стану.

Підвищення престижу професії вчителя також є важливим досягненням реформи. Національна премія Global Teacher Prize Ukraine, яку організує громадська спілка «Освіторія», уже кілька років відзначає вчителів, які роблять внесок не лише у навчання учнів, а й у розвиток своїх громад. Наприклад, у 2023 р. нагороду отримав вчитель із Луганської області, який організував навчання для дітей у бомбосховищах та дистанційно, незважаючи на складні умови.

У 2024 р. НУШ продовжує модернізацію навчальних середовищ. За підтримки ЄС у межах проєкту «EU4Recovery» тривають ремонти та оснащення шкіл у Житомирській, Миколаївській та інших областях, які постраждали внаслідок бойових дій.

Таким чином, реформа НУШ демонструє позитивні зміни завдяки об'єднанню зусиль держави, громадськості та міжнародних партнерів. Школи перетворюються на осередки інновацій та розвитку, а вчителі й учні отримують ресурси, які дозволяють гідно відповідати на виклики сьогодення.

Висновки та пропозиції. Для об'єктивної оцінки успішності освітніх реформ в Україні необхідно досягти ключового показника – забезпечення високої якості освітніх послуг через формування спроможних освітніх мереж, які функціонують на основі сучасних управлінських підходів. Одним з важливих шляхів досягнення цієї мети є активна роль приватних шкіл, які можуть не лише підтримати реформу НУШ, а й допомогти розв'язати проблеми державних шкіл, зокрема перенавантаження через міграцію дітей з небезпечних регіонів.

Пропозиції для покращення ситуації:

Створення механізму співпраці між державними та приватними школами. Приватні школи можуть стати на допомогу державним через надання методичних, інфраструктурних та ресурсних підтримок. Наприклад, приватна школа «Новопечерська школа» у Києві активно співпрацює з державними навчальними закладами, надаючи освітні ресурси та організовуючи тренінги для вчителів за підтримки міжнародних партнерів. Таку співпрацю варто посилювати, щоб приватний сектор міг долучитися до допомоги школам, які приймають дітей з регіонів, постраждалих від війни.

Вдосконалення нормативно-правового середовища для ППП. Україна потребує більш чітких та гнучких нормативних документів, які визначатимуть умови співпраці між державними та приватними навчальними закладами. Наприклад, в рамках співпраці з проектом «Навчаємося разом» за підтримки фінських партнерів, школа може отримати ресурси, а державні органи забезпечувати регулювання та стандарти. Створення чітких механізмів співпраці дозволить вирішувати поточні проблеми, пов'язані з перенавантаженням та відсутністю ресурсів у публічних школах.

Забезпечення прозорості та звітності в проєктах ППП. Необхідно забезпечити прозорість у відносинах між державним і приватним секторами. Для цього варто створити онлайн-платформи для публічного звітування про результати співпраці, як це робиться в рамках ініціативи «Global Teacher Prize Ukraine». Підтримка таких проєктів допомагає вчителям отримувати визнання не тільки за професіоналізм, але й за вплив на громаду. Це підвищує мотивацію вчителів і сприяє розвитку системи навчання в цілому.

Розширення співпраці з міжнародними партнерами. Залучення міжнародних організацій дозволяє Україні адаптувати досвід інших країн до своїх умов. Наприклад, «The LEGO Foundation» в рамках реформи НУШ з 2018 р. забезпечила всі перші класи наборами для ігрового навчання, що стало важливим кроком у впровадженні інтерактивних методик. Продовження співпраці з міжнародними фондами та організаціями дозволить забезпечити сталий розвиток освітніх інновацій в Україні.

Фокус на створенні освітнього середовища через ціннісні основи. Потрібно більше уваги приділяти не тільки фізичним інфраструктурним аспектам шкіл, але й розвитку освітнього середовища, орієнтованого на цінності. Наприклад, проєкти на базі освітніх хабів у містах, як-от «Інноватор» у Києві, можуть стати відмінним прикладом для розвитку інноваційної освіти, де акцент робиться на інтеграцію творчих і критичних навичок у навчальний процес.

Інституалізація підготовки педагогів. Враховуючи виклики, з якими стикаються вчителі в умовах НУШ, важливо розширити програми вчителів, залучаючи до цього приватні заклади та міжнародних експертів. Наприклад, спільна ініціатива Міністерства освіти України та Британської Ради дозволила розробити унікальні онлайн-курси для вчителів англійської мови, що дає можливість педагогам адаптуватися до нових вимог.

Моделювання пілотних освітніх центрів. Для апробації нових підходів до навчання варто створювати пілотні освітні центри, де будуть застосовуватися новітні методики та інноваційні технології. Ці центри можуть стати основою для масштабування успішних практик на загальнонаціональний рівень, подібно до того, як пілотні школи в рамках реформи НУШ стали основою для поширення нових підходів.

Таким чином, співпраця між державним і приватним секторами, а також залучення міжнародних партнерів та громадських організацій, стане важливим фактором для покращення якості освіти в Україні. Тільки через спільні зусилля можна забезпечити ефективну реалізацію реформи НУШ та створити систему, яка буде відповідати вимогам сучасного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Освіта під загрозою. URL: <https://saveschools.in.ua/> (дата звернення: 10.10.2024).
2. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI: станом на 03 вересня 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> (дата звернення: 10.10.2024).
3. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022. кол. авт.: Г. Бичко (осн. автор), Т. Вакуленко, Т. Лісова, М. Мазорчук, В. Терещенко, С. Раков, В. Горох та ін.; за ред. В. Терещенка та І. Клименко; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2023. 395 с.
4. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII: станом на 15.11.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 10.10.2024).
5. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти: Постанова Каб. Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87: станом на 6 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п#Text> (дата звернення: 10.10.2024).
6. Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевскі В. Нова школа у нових громадах: посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. Київ, 2017. 128 с.
7. Про деякі організаційні питання щодо підготовки педагогічних працівників для роботи в умовах Нової української школи»: Наказ МОН від 15.01.2018 р. № 34. URL: <https://imzo.gov.ua/2018/01/16/nakaz-mon-vid-15-01-2018-34-pro-deyaki-orhanizatsijni-pytannya-schodopidhotovky-pedahohichnyh-pratsivnykiv-dlya-roboty-vumovah-novoji-ukrajinskoji-shkoly/> (дата звернення: 10.10.2024).
8. Онлайн-курс для вчителів початкової школи. EdEra. URL: <https://courses.edera.com/courses/course-v1:MON-EDERA-OSVITORIA+ST101+st101/about> (дата звернення: 10.10.2024).
9. Про затвердження переліків тренерів для підготовки тренерів-педагогів з підвищення кваліфікації педагогічних працівників відповідно до Концепції «Нова українська школа»: Наказ МОН від 23.10.2019 р. № 1330. URL: <https://imzo.gov.ua/2019/10/25/nakaz-mon-vid-23-10-2019-1330-pro-zatverdzhennia-perelikiv-treneriv-dlia-pidhotovky-treneriv-pedahohiv-z-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-pratsivnykiv-vidpovidno-do-kontseptsii-nova-ukrains/> (дата звернення: 10.10.2024).
10. Міністерство освіти і науки України – Усі перші класи в Україні безкоштовно отримують набори LEGO – Меморандум між МОН та The LEGO Foundation. Головна / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-pershiklasi-v-ukrayini-bezkoshtovno-otrimayut-nabori-legomemorandum-mizh-mon-ta-lego-foundation> (дата звернення: 01.10.2024).
11. Освіторія. Публічний звіт 2020. URL: https://osvitoria.org/wp-content/uploads/2022/04/Osvitoria_Annual_Report_2020.pdf (дата звернення: 10.10.2024).
12. Навчальна платформа для підготовки вчителів англійської мови. Навчальна платформа для підготовки вчителів англійської мови. URL: [https:// nus-english.com.ua/uk](https://nus-english.com.ua/uk) (дата звернення: 11.10.2024).

References

1. Osvita pid zahrozoyu [Education Under Threat]. *saveschools.in.ua*. Retrieved from <https://saveschools.in.ua/> [in Ukrainian].
2. Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo: Zakon Ukrayiny vid 01.07.2010 r. № 2404-VI: stanom na 03 veresnya 2023 r. [On Public-Private Partnerships: Law of Ukraine from July 01, 2010, №2404-VI, as of 03 September 2023]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> [in Ukrainian].
3. Bychko, H. (Ed.) (2023). *Natsional'nyy zvit za rezul'tatamy mizhnarodnoho doslidzhennya yakosti osvity PISA-2022 [National Report on the Results of the International Education Quality Study PISA-2022]*. Kyiv [in Ukrainian].
4. Pro osvitu: Zakon Ukrayiny vid 05.09.2017 r. № 2145-VIII: stanom na 15.11.2024 r. xOn Education: Law of Ukraine from September 05, 2017, №2145-VIII, as of 15 November 2024]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
5. Pro zatverdzhennya Derzhavnoho standartu pochatkovoyi osvity: Postanova Kab. Ministriv Ukrayiny vid 21.02.2018 r. № 87: stanom na 6 zhovt. 2020 r. Pro zatverdzhennya Derzhavnoho standartu pochatkovoyi osvity: Postanova Kab. Ministriv Ukrayiny vid 21.02.2018 r. № 87: stanom na 6 zhovt. 2020 r. [Approval of the State Standard for Primary Education: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine from February 21, 2018, № 87, as of 6 October 2020]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-n#Text> [in Ukrainian].
6. Seytosmanov, A., Fasolya, O., & Markhlyevski, V. (2017). *Nova shkola u novykh hromadakh: posibnyk z efektyvnoho upravlinnya osvitoju v ob'yednanykh terytorial'nykh hromadakh [New School in New Communities: A Guide to Effective Education Management in United Territorial Communities]*. Kyiv [in Ukrainian].
7. Pro deyaki orhanizatsiyni pytannya shchodo pidhotovky pedahohichnykh pratsivnykiv dlya roboty v umovakh Novoyi ukrayins'koyi shkoly: Nakaz MON vid 15.01.2018 r. № 34 [On Certain Organizational Issues Concerning the Training of Pedagogical Staff for Work in the Conditions of the New Ukrainian School: Order Ministry of Education and Science from January 15, 2018 №34]. *imzo.gov.ua*. Retrieved from <https://imzo.gov.ua/2018/01/16/nakaz-mon-vid-15-01-2018-34-pro-deyaki-orhanizatsiyni-pytannya-schodopidhotovky-pedahohichnyh-pratsivnykiv-dlya-roboty-vumovah-novoji-ukrajinskoji-shkoly/> [in Ukrainian].
8. Onlayn-kurs dlya vchyteliv pochatkovoyi shkoly. EdEra [Online Course for Primary School Teachers. EdEra]. *courses.ed-era.com*. Retrieved from <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-EDERA-OSVITORIA+ST101+st101/about> [in Ukrainian].
9. On Approval of Lists of Trainers for the Preparation of Trainer-Pedagogues for the Continuing Professional Development of Pedagogical Staff According to the Concept of 'New Ukrainian School': Order Ministry of Education and Science №1330 from 23.10.2019 [Pro zatverdzhennya perelikiv treneriv dlya pidhotovky treneriv-pedahohiv z pidvyshchennya kvalifikatsiyi pedahohichnykh pratsivnykiv vidpovidno do Kontseptsii «Nova ukrayins'ka shkola»: Nakaz MON from October 23, 2019 № 1330]. *imzo.gov.ua*. Retrieved from <https://imzo.gov.ua/2019/10/25/nakaz-mon-vid-23-10-2019-1330-pro-zatverdzhennia-perelikiv-treneriv-dlia-pidhotovky-treneriv-pedahohiv-z-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-pratsivnykiv-vidpovidno-do-kontseptsii-nova-ukrains/> [in Ukrainian].
10. Ministerstvo osvity i nauky Ukrayiny – Usi pershi klasy v Ukrayini bezkoshtovno otrymayut' nabory LEGO – Memorandum mizh MON ta The LEGO Foundation. Holovna / Ministerstvo osvity i nauky Ukrayiny [Ministry of Education and Science of Ukraine – All First Graders in Ukraine Will Receive LEGO Sets for Free – Memorandum Between the Ministry of Education and The LEGO Foundation. Ministry of Education and Science of Ukraine]. *mon.gov.ua*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-pershiklasi-v-ukrayini-bezkoshtovno-otrimayut-nabory-legomemorandum-mizh-mon-ta-lego-foundation> [in Ukrainian].
11. Osvitoriya. Publichnyy zvit 2020 [Osvitoria. Public Report 2020]. *osvitoria.org*. Retrieved from https://osvitoria.org/wp-content/uploads/2022/04/Osvitoria_Annual_Report_2020.pdf [in Ukrainian].

12.Navchal'na platforma dlya pidhotovky vchyteliv anhliys'koyi movy. Navchal'na platforma dlya pidhotovky vchyteliv anhliys'koyi movy [English Language Teacher Training Platform]. *nus-english.com.ua*. Retrieved from <https://nus-english.com.ua/uk> [in Ukrainian].

*Подано до редакції 11.10.24 р.
Прийнято до друку 12.11.24 р.*